

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
ВСС-1678	4 14 -12-

ДО

2017

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

/съдийска колегия/

Д О К Л А Д

ОТ

Рената Г.Мишонова- Халъова- съдия в Окръжен съд Враца и член на Националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела в РБългария

ОТНОСНО участие в 67-та редовна среща на лицата за контакт на Европейската мрежа по граждански и търговски дела, проведена в периода **30 ноември - 1 декември 2017 г в гр. Талин /Естония/**

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА СЪДЕЙСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

С решение на Съдийската колегия на ВСС по Протокол № 46/14 ноември 2017 г, т.7 **Богдана Желявска**-съдия от СГСъд и национално лице за контакт на Нац. съдебна мрежа по граждански и търговски дела- граждански дела, **Валентина Бошнякова-Събинска** -съдия от ОСъд Смолян и национално лице за контакт на Нац. съдебна мрежа по граждански и търговски дела-търговски дела и **Рената Мишонова- Халъова**-съдия от ОСъд Враца и член на националната съдебна мрежа по граждански и търговски дела в РБългария, бяха командировани за участие в 67-та редовна среща на лицата за контакт на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела ,за периода 29 ноември--02 декември 2017 г в гр. Талин /Естония/.

На срещата имаше и представител на Министерството на правосъдието- София, държавен експерт по гражданско правно сътрудничество. Г-жа Богдана Желявска не успя да пристигне в Талин за да присъства на срещата , поради внезапни здравословни проблеми.

Срещата в гр.Талин се проведе при предварително обявен дневен ред ,изпратен на участниците, включително и материали необходими за дискусиите по зададените теми.Основните теми

бяха: **Регламент №1393/ от 13.11.2007г.** на ЕП и Съвета за връчване на книга г и **Регламент 1206/28.05.2001 г** на ЕП и Съвета за събиране на доказателства.

На 30 ноември 2017 г в конферентната зала на хотел Original Sokos Hotel VIRU TALLINN ,67-та среща на лицата за контакт на Европейската мрежа по граждански и търговски дела, бе открита от министъра на правосъдието на Естония- Г-н Урмос Рейнсалу.

В своето приветствено слово министър Рейнсалу поздрави всички участници на срещата като заяви, че на съдиите вече е трудно да събират по гражд. и търговски дела доказателства по досегашния начин, а следва да използват средствата на дигитализацията.

I Въведение от страна на Европейската Комисия:

Г-н Andreas Stein от името на Европейската Комисия приветства всички участници и направи кратко представяне на темите и въпросите за дискусии, предстоящи за обсъждане на 67-та среща.

Г-н Hrvoje Grubisic- секретар на Европейската съд. мрежа по граждански и търговски дела накратко направи уточнения относно последната среща на Европейската мрежа през м. октомври в Брюксел и предприетите действия по повод взетите решения за ревизия на Регламент (ЕО) No 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност или т.н. Регламент Брюксел IIa.

След изказването на Г-н Grubisic представители на отделните национални съдебни мрежи изразиха очакванията си от срещата и най- вече практическите ползи от ревизия на регламентите за връчване книга и събиране на доказателства по гр. и търговски дела. Преобладаващите мнения бяха,че трябва дигитализация на процесите и използване на съвременните технологии за бързо и резултатно събиране данни, доказателства , връчване по електронен път книга и др.

В обобщение на изказаните мнения секретарят на европейската съд. мрежа заяви,че Европейската Комисия след настоящата среща и работата в експертните групи по съд. сътрудничество по граждански и търговски дела, си е поставила за цел до края на лятото на 2018 г Европейският Парламент да приеме текстови промени в цитираните два регламента свързани с обща дигитализация на някои процеси.

II Представяне на Естонската национална перспектива: електронни услуги за документи в Естония:

Г-жа Katlin Kattai от Естония , в качеството на директор на дирекция за работа с клиенти и международни отношения при Център за регистри и Информационни системи ,направи

презентацията по темата. Същата заяви, че гражданите на Естония, които са 1 315 944/данни от 2016 г/, от 2005 г във всички библиотеки, училища, университети, обществени сгради, централни части и паркове на по-големите градове, имат безплатен интернет достъп. Използвайки специални лични карти /ID card/естонците получават достъп до почти всички услуги чрез интернет на специален сайт www.eesti.ee.

Всеки в страната гласува и плаща данъци онлайн. Личната карта на всеки естонец не само го идентифицира във физическия свят, но му позволява да работи в електронна среда, позволявайки на хората да имат достъп до почти всяка електронна услуга, включително тези на банките, компаниите за комунални услуги и дори да плащат билети за паркинг с мобилни телефони или в градския транспорт. Освен това данни се искат само един път от администрацията, след което те се разменят между институциите. Г-жа Katai разясни още, че ще бъде създаден нов регламент в Естония, при който данните на гражданите да принадлежат и на тях, не само на институциите, за да може всеки естонец да попита кой му е променил данни, ако има такива промени, тъй като до момента такива промени се правят само пред съд чрез съдебна процедура.

Естонската електронна среда включва също така полицията и системите на училищата и здравеопазването. Колата на всеки полицейски служител е оборудвана с компютър, има достъп до Интернет, както и устройства, свързани с централен сървър, от който може моментално да вземе информация за дадена кола. Родителите могат да видят информация за успеха и поведението на децата си през Интернет, имайки постоянна връзка с учителите и ръководството на училището. Ако се нуждаете от спешна помощ, личната електронна карта може да даде достъп на лекарският екип до Електронния здравен картон, който съдържа цялата здравна информация за лицето – епикризите, рецептите, рентгенови снимки и др.

За целите на електронното правосъдие с личната ID card може да се влезе в системата на е-правосъдие и да се изпрати по електронен път документ до съд, до страна по дадено дело. По електронен път може да се изискат всякакви документи от съответните институции в страната като се използва ел. карта, в която има и ел. подпис. Сайта затова е www.rik.ee/en/interndtional.

Беше ни обяснено също, че има три нива на сигурност в ел. система като нивото се декларира от този, който получава данните.

III Дигитализацията при трансгранични съдебни случаи по гражданска и търговска материя. Европейската перспектива:

Презентацията бе от Г-н Александър Иванчев- директор на сектор "Политика е-правосъдие" към Европейската Комисия. Направи се съобщение, че Съвета сега работи по стратегията за електронно правосъдие 2014-2018 г и има т.н. action plan.В

Талин обаче на 6.10.2017 г. Естонското правителство е излязло с декларация, че естонските граждани и бизнеса вече ще имат обширна дигитална връзка с администрацията, както и свързване на информационните системи на Естония с информационните системи на други страни, като по този начин се създава пространство за международна услуга.

Г-н Иванчев наблегна на сигурността в дигитализацията, заявявайки, че трябва да има по-малко бариери за международния обмен на книжа, доказателства по граждански и търговски дела, но трябва всяка държава да защитава данните предмет на дигитализация свързани с електронната идентичност и електронния подпис на лицата, които участват. Това е по желание и всяка държава от ЕС сама решава дали ще изпраща документи по електронен път или не?

Презентирацията даде пример за създадения **e-codex**, т.н. в превод електронен портал за обмен на инструменти по граждански право, с достъп до е-съдебен портал на ЕС. Създаден е и **e-evidence** за трансгранични електронни комуникации, във връзка със събиране на доказателства по граждански дела както и **e-idas**, който е създаден във връзка с Регламент 910/2014 г. от 23.07.2014 г., в сила от 1.07.2016 г. за всички държави-членки от ЕС. Според Г-н Иванчев в този регламент се дава концепцията за електронното правосъдие, електронното удостоверяване автентичността на уебсайтове, идентификацията на електронния подпис, изисквания към квалифицираните услуги за електронна препоръчана поща, ясното разграничаване между ел. подпис и електронен печат и др.

Лекторът посочи и електронния сайт на съдебните изпълнители - www.eubailiff.eu, като заяви, че са доказани случаи на взета информация от посочените от него електронни портали, от терористи, поради което трябва винаги да се подхожда с повишено внимание.

IV Национална перспектива: Естонско-финландско съдебно сътрудничество от гледна точка на достъп до гражданските регистри онлайн.

Презентиращи бяха: Г-жа Haldi Koit и Г-жа Maija Leppa от министерството на правосъдието на Естония и Г-жа Kaia Maar от Районен съд в гр. Pärnu, Естония.

Бе съобщено, че от 2014 г. посолството на Финландия в Талин дава информация за адресни регистрации на естонски лица, които живеят във Финландия. От 1991 г., когато Естония вече не е част от СССР, хиляди естонци заминават да търсят работа и установяване във Финландия, тъй като и естонския и финландския език са много близки езици. От 30.09.2017 г. от Естония вече може по ел. път да се прави директна справка за адресна регистрация в гражданския регистър на Финландия, която е от 5 509 984 жители. Реципрочно в Естония от 01.01.17 г. финландците могат да правят справки по ел. път в ел. граждански регистър на Естония, която е от 1 315 635 жители.

Преди това от декември 2014 г до декември 2016 г с молба до центр. власт , срещу такса от 7 евро/ Естония от 1.01.2011 г е в еврозоната/, е могло да се поиска справка за адрес на лице пребиваващо във Финландия. В Естония всеки съд, чрез определен служител може да има достъп до ел. системи на регионалните съдилища в своя район и всеки гражданин срещу 1 евро такса може да поиска по ел. път справка за адрес на лице. Във Финландия такава молба за справка на адрес се подава по ел. път до Министерството на вътрешните работи и те до 1 час отговарят по ел. път.

На практика бе демонстрирано как може да се открие адрес на лице само по дата на раждане ,като търсенето е във всички електронни регистри в Естония, а след това и в ел. регистър във Финландия.

V Дискусии:

След презентациите по раздел II, III, и IV се проведе дискусия.

Във връзка с бъдещи промени в Регламент 1393/07г и 1206/2001г Г-жа Andrea Schulz от Законодателния офис на Европейската Комисия, даде информация относно становището на държавите-членки по повод проучване има ли юридически пречки за въвеждането на изпращане документи по ел. път по Р 1393/2007 г и може ли документ да се трансформира в електронен и да се изпрати? Данните от проучването сочат, че само 12 % от държавите -членки на ЕС са отговорили ,че има пречки за дигитализация на документите, 38% отхвърлят възможността за изпращане по ел. път , а 50% са за електронното изпращане на документи. Почти в същото съотношение се отговаря, че само в някои случаи е удобно и възможно трансформиране на документ в електронен такъв, т.е. само в определени случаи.

В изказванията от държавите- членки всички колеги бяха безкрайно впечатлени , а някои учудени от въведеното електронно правосъдие и електронни регистри в Естония, които ни бяха демонстрирани .

Представителят на **Унгария** поздрави естонските колеги, заяви ,че при тях има технически проблеми все още не могат да дигитализират изцяло връчването на книжа и събиране доказателства по двата дискусийни регламента на ЕС.

Колегите от **Полша** заявиха ,че за въвеждане на електронно връчване на документи трябва промяна в нац. им гражд. кодекс и най- вече координация и сигурност на данните, най- вече по нак. дела. Според тях не може всеки в Интернет да чете информация ,която се разменя по дела, трябва да има някакви ограничения.

Германците са учудени от електронната система за сътрудничество между Естония и Финландия. Те заявиха,че в Германия още няма въведено електронно сътрудничество по гражд. и търг. дела, нямало централизирани данни дори на ниво федерални провинции. Само в общинските администрации по места

и то в по-големите общини имало някакви ел. регистри за населението. Колегите от Германия заявиха, че са галактически далеч от Естония в сферата на дигитализацията по граждански и търг. дела. Според тях трябва юрид. промени в герм. законодателство, вкл. и възможността адвокатите да изпращат по ел. път документи до съда.

Обединеното Кралство, чрез своя представител изрази мнение, че трябва да се улеснява трансмисията на електронни документи като е нужно доверие към изпращача, но и много внимание. Беше заявено, че е трудно с търсене адреси в друга държава, в Обединеното кралство няма регистър за местоживеенето, но те са готови да предоставят всякаква информация от друга ДЧ при поискване.

Холандия изрази съмнение в сигурността при електронните препращания на документи и събиране на доказателства по гр. и търговски дела. Според тях ако се изпрати документ по ел. път, не са сигурни кой го получава? Може би трябва с персонален код да се изпращат документи, но засега холандската съд. система е затворена за такава дигитализация.

Португалия смята, че трябва да се въведат правила, които да се изпълняват от всички при електронно изпращане на документи. В Португалия може по електронен път както изпращане на документи така и събиране на доказателства и информация. Те изпращат до гражданите съобщения по електронен път, но физ. лице трябва да е заявило предварително, че е съгласно по този ред да го получи. Ако се помоли съдия в Португалия от друга държава да потърси адрес на физ. лице в Португалия, той го прави.

Австрия смята, че ако един субект се крие, /най-вече ако е длъжник/, то трябва взискателят да има достъп до регистрите на населението за да открие адреса му!

През втория ден на срещата продължи дискусиата по повод евентуални промени в регламент № 1393/2007 г за връчване на книжа по граж. и търговски дела. Директното връчване по регламента или чрез централните органи - как да се организира процедурата от централните органи и трябва ли цент. орган да има връзка със съда, който го е сезирал?

В Германия колегите посочиха, че изпращат документи за връчване в чужбина по регламента, но първо те минават през централния орган, който ги връчва.

В **Холандия** не приемат прилагане чл. 19 от регламента за уведомяване по ел. път ответник за дело, те изчакват хартиения носител като документ да се върне при тях след връчването в друга ДЧ.

Г-н **Pal Lajos Sziranui** от правния офис на Европейската Комисия заяви, че може да се подобри формата на връчване на книжа по Регламент 1393/07 г и това е мисия на съда. Обикновено връчването става по пощата, тук трябва да се подобрят нещата.

Колегата от **Обединеното Кралство** попита как да се връчват книжа по дела с частни фирми, кой ще плаща за процедурата-страните, държавата? Това е много специфично.

Унгария смята, че връчването по-пощата на документи става бързо, но проблема е, че с идването в Унгария върху документа няма дата на връчване и това е трудността за съда, с оглед преценка на спазени срокове. Трябва да се вписва и часа на връчване, дали да не се включи в регламента, не смятат, че е прекалено.

Ирландия не вижда какво повече да се подобрява при връчване книжа по пощата, щом са изпълнени изискванията - дата, кой е получил и подпис на връчителя.

В Холандия смятат, че проблема идва от това, че пощите не могат да разграничат, че това са официални документи за връчване, затова се предлага въвеждане специален плик да се вижда, че се връчва официален документ.

Полша уточнява, че трябва да се търсят прагматични решения като се прилага чл. 15 от регламента за връчване книжа - пряко връчване.

Унгария смята, че съдът не следва да връчва извънсъдебни документи, а това да става евентуално през централните органи.

Франция смята, че извънсъдебни документи като пр. жалба може да се връчва в др. ДЧ и по дипломатически път, което е по-дълго, но е сигурно.

VI Презентация на Pal Lajos Sziranui от правния офис на Европейската Комисия, във връзка с Регламент 1206/01 г за събиране на доказателства.

В своето експозе Г-н Sziranui постави въпроса за различна практика в ДЧ, когато се преплитат правила от Регламент Брюксел IIa/ събиране доказателства по дела за род. отговорност най-вече социални доклади от друга ДЧ/ и регламент 1206/01 г за събиране на доказателства. В такива случаи някои съдилища от ДЧ при дела свързани с деца и род. отговорност отказват прилагане Р 1393/07 г и изискват соц. доклади чрез центр. органи от друга ДЧ по реда на Р Брюксел IIa.

Той постави въпроса на дискусия и данни от ДЧ каква е практиката им по такива дела с деца?

Според **Г-жа А. Shultz** от законодателни офис на ЕК, Регламент Брюксел IIa е специален по отношение на Р 1393/07 г при събиране на доказателства при дела с деца и род. отговорност над тях и той трябва да се прилага при изискване на соц. доклади и събиране на доказателства.

В Италия когато се събират доказателства по дела за род. отговорност и деца, молбата е свързана със социалните служби, ползват видеоконферентни връзки с децата, които не могат разбира се да бъдат свидетели, а само да изкажат мнение. Ако съдията изиска соц. доклад от соц. служби в друга ДЧ, те дават

такъв, но ако центр. орган поиска- соц. служби не отговаряли.

В **Германия** също имат проблеми при събиране доказателства при съд. дела свързани с род. отговорност. Страните правят искания с молба до съда за събиране доказателства в друга ДЧ, а съдът преценява дали те или центр. орган. Това трябва да се уточни в Р 1393/07 г. Другия Р Брюксел IIa има специфични функции, а има и конвенция за доказателствата, която е субсидиарна и може да се прилага, тя е и за държави извън ЕС.

Според **Франция** няма риск да се прилагат и двата регламента 1206/01 и Р Брюксел IIa, когато има дела за род. отговорност и деца. Централния орган във Франция може да приеме от нотариус от друга ДЧ формуляр А от регламента и да го препрати на юрисдикцията. Съдията обаче трябва да има достъп до публичния регистър, за да види кой е центр. орган изпращач.

Чехия ползват видеоконферентна връзка за разпит на свидетел в друга ДЧ, но се постави въпроса може ли ответник да се изслуша също с видеоконферентна връзка и се помисли по този въпрос от ЕК?

Франция също прилага видеоконферентните връзки за разпит на свидетели в друга ДЧ, но се иска съгласието на свидетеля предварително.

Словакия поставя въпроса за събиране доказателства във връзка с Регламента за наследството. Нотариуса е този който проверява информацията от молителя. В сертификата, който нотариуса издава се посочват поименно наследствените вещи и имоти. Как обаче съдът при представяне на такъв сертификат ще идентифицира вещите от наследството в другата ДЧ, ако наследника- молител не е там? Наследникът трябва ли сам да отиде в ДЧ и да поиска разкриване на б.тайна и открие останалия наследствен влог или да използва новия Р 655/2014 г.

Във връзка с Регламент 655/14 г в сила от 01.01.2017 г за разкриване б.см/ка в друга ДЧ, българската делегация осъществихме среща с представителите на Гърция, тъй като има вече дела за разкриване б.см/ки на спедиторски фирми от Гърция, които са ответници по облигационни искове в България. До момента на осн. чл. 50 т.1/б/ от Регламент 655/14 г, Гърция още не е публикувала в портала на европейската съд. мрежа кой е органа в Гърция, който ще дава информация за наличие или не на банкови сметки на физ. и юрид. лица в банките на територията на Гърция? Колегите от министерството на правосъдието в Гърция обещаха да придвижат този въпрос по най- бързия начин, тъй като се блокират българските дела.

67-та редовна среща на лицата за контакт на Европейската мрежа по граждански и търговски дела в гр.Талин завърши с кратко слово на Министъра на правосъдието Г-н Рейнсалу, с пожелание за успех и нови срещи.

11.12.2017 г

С уважение:
/ Рената Г.Мишонова- Халъова/